

V NOCI Z 23/5 NA 24/5 znásilnili vojáci Rudé armády několik Němek, internovaných v budově školy v dnešní pražské Drtinově ulici. Vojáci Rudé armády včetně důstojníků vyhrožovali ostraze internačního místa zbraněmi a znásilněné ženy před odchodem ze školy okradli o osobní věci. Po této události nařídil velitel pluku Revolučních gard 1 v Praze plukovník Josef Eret v podobných případech proti vojákům Rudé armády energicky zasahovat.

24/5

24/5 vydala vláda usnesení, podle kterého měli důstojnická místa v budované armádě obsadit především příslušníci 1. československého armádního sboru v SSSR, kteří měli nahradit prvorepublikové důstojníky.

24/5 otiskly všechny deníky nařízení Ministerstva vnitra, že používání zeměpisného názvu Sudety a jeho odvozenin je zcela nepřipustné.

24/5 odjely z Prahy vojenské jednotky, které měly zajistit dislokaci velení 1. československé divize v Postoloprtech, kam přes Slaný dojely o dva dny později. Během loučení s vojáky prohlásil brigádní generál Oldřich Španiel, že „dobrý Němec je ten, který je mrtev“.

24/5 byl v Praze zatčen příslušníky sovětské rozvědky Smerš Timofej Meževikin, jenž žil v Československu od roku 1921. Po dvou týdnech výslechů byl propuštěn a znovu byl zatčen 27. září. Byl odvezen do SSSR a z komunistických koncentračních táborů se vrátil v roce 1955.

24/5 vydal bezpečnostní referát Zemského národního výboru v Brně Všeobecné směrnice o českých repatriantech z německých věznic a koncentračních táborů. Součástí směrnic byly i důvěrné pokyny o opatření proti německým majitelům bytů a jejich internaci v táborech. Němci měli na základě těchto pokynů uvolnit svoje byty pro navrátilce z koncentračních táborů.

24/5 se na plenárním zasedání Národního výboru pro Velké Brno poprvé jednalo o nutnosti přemístit neproduktivní německé obyvatelstvo Brna na venkov.

24/5 byl na základě trestního oznámení, podaného revoluční závodní radou Divadla kolektivní tvorby, zatčen herec Vlasta Burian. Ve stejný den bylo veřejně oznámeno založení Divadla

kolektivní tvorby v bývalém Divadle Vlasty Buriana. Ten byl ve vyšetřovací vazbě zadržován do 4. července a znovu od 5. července do 5. září. Provozovatelem Divadla kolektivní tvorby byl Svaz přátel SSSR.

24/5 byl Sociologický ústav v Praze zmocněn repatričním odborem Ministerstva ochrany práce a sociální péče řízením registrace repatriantů. Tuto činnost vykonával až do listopadu, kdy byla převedena zpět na repatriční odbor, respektive na jeho nově zřízené statistické oddělení.

24/5 začala repatriace cizích státních příslušníků z Terezína. Ve stejný den byl zatčen první velitel internačního tábora pro Němce v Terezíně kapitán Stanislav Franc, který okrádal internované i zemřelé.

24/5 byli v Praze zatčeni příslušníky sovětské rozvědky Smerš historik, docent Ukrajinské vysoké pedagogické školy Mychajl Drahománov a ředitel Ukrajinského gymnázia Hryhorij Omelčenko. Po odvezení do SSSR byl Omelčenko vězněn v koncentračních táborech Gulag, kde v roce 1947 zahynul.

24/5 rabovali příslušníci oddílu Železo, začleněného do pluku Revolučních gard 1, v obci Křižanovice.

OD 24/5 operovala v Kraslicích jednotka Revoluční gardy, sestavená ve Vejprnicích u Plzně. Formaci velel major Antonín Roubal.

24/5 vydal Národní výbor v Žatci vyhlášku, v níž upozorňoval občany, že domovní prohlídky smí provádět pouze příslušníci prozatímní pořádkové policie a kriminální policie.

24/5 zaslal Městský národní výbor v Poličce Ministerstvu průmyslu dopis, v němž si stěžoval na zabavování dobytka a dopravních prostředků ze strany Rudé armády.

24/5 došlo v Čerěníšti k přestřelce mezi příslušníky pluku Revolučních gard a údajnými příslušníky SS nebo Waffen-SS. Poté, co se Němci vzdali, bylo jich osm zastřeleno.

24/5 zasedl v Tušti pod vedením předválečného komunisty Václava Maxy samozvaný lidový soud, který odsoudil k trestu smrti šestnáct místních obyvatel. Oběti byly před rozsudkem týrány tak dlouho, dokud nepodepsaly obecné doznání, že zradily Československo. Většina „soudců“ podepsala rozsudek trestu smrti až poté, co jim Václav Maxa vyhrožoval, že se mohou přidat k obětem. Dvěma odsouzeným se podařilo uprchnout, a tak bylo v Tušti zastřeleno čtrnáct osob. Exekuci provedl

místní mladík Václav Říha, mentálně narušený sexuální deviant. Na střelbě se podíleli i ozbrojenci z jednotek Vladimíra Hobzy, který byl o celé akci informován. Zavražděni byli Jan Koranda, Josef Korbel, Karel Rohan, Karel Smolek, Lorenc Šindelář, Josef Kropík, Karel Kosina, Karel Cipuš, Karel Kropík, Jan Benda, Leopold Hofhansl, Josef Bušta, Teresie Smolková a Valerie Vlčková.

24/5 byli za obcí Člunek zastřeleni ozbrojenci z jednotek plukovníka Vladimíra Hobzy dva místní Němci, Adalbert Leitgeb a Adalbert Joherl. Jejich těla byla zohavena.

24/5 byli vyhnáni do Rakouska Němci z obce Nejdek u Lednice. Ve stejný den byli vyhnáni Němci v tomto regionu i z obce Bulhary.

24/5 byla v *Karlovarských národních novinách* zveřejněna vyhláška Českého národního výboru Karlovy Vary, která Němcům nařizovala odevzdat radiopřijímače a zbraně, zakazovala prodat či pronajmout byt, kancelář, obchod nebo firmu, cestovat veřejnými dopravními prostředky a ukládala pracovní povinnost. Ta se týkala mužů od šestnácti do 50 let, žen od osmnácti do 40 let, výjimku z pracovní povinnosti měli lékaři, zdravotníci, lékárníci, zemědělci, váleční invalidé, nemocní, těhotné ženy a matky dětí do šesti let.

OD 24/5 byli v Jindřichově Hradci místní Němci internováni ve škole v Janderově ulici. Od června byli přesunuti do dřevěného baráku v lokalitě Zborov. Internační místo Němců a kolaborantů bylo zřízeno i v budově okresního soudu.

24/5 se v Libuši u Prahy (dnes součást Prahy) konala ustavující schůze Prozatímního volyňského akčního výboru, který chtěl zaštitovat zájmy volyňských Čechů a zprostředkovávat jejich kontakt s československými úřady. Předsedou byl zvolen Jaroslav Perný, místopředsedy Vladimír Mesner, Jaroslav Kozák a Vojtěch Hovorka. O dva dny později, 26. května, se v Praze sešlo 94 delegátů volyňských obcí, kteří pověřili prozatímní výbor přípravou reemigrace a přesídlení volyňských Čechů do Československa.

25/5

25/5 bylo vydáno vládní nařízení o přechodných opatřeních na českých vysokých školách. Právní poměry na vysokých školách se měly řídit předpisy platnými k 29. září 1938. Ve stejný den bylo vydáno vládní nařízení zmocňující Ministerstvo výživy, aby

po dohodě s ostatními resorty činilo veškerá nutná opatření týkající se výroby, oběhu a spotřeby potravin a poživatin, zejména podchycení výrobků rostlinného a živočišného původu, a aby určovalo, které výrobky bude možno nakupovat pouze na odběrní doklady, a dbalo na jejich spravedlivé rozdělování. První přidělové období lístkového systému začalo na základě vládního nařízení tímto dnem. Na tomto zasedání informoval ministr vnitra Václav Nosek o situaci v Terezíně i snaze o získání souhlasu velení Rudé armády k vyhnání všech Němců z Prahy. Vládou byla schválena i mírová organizace armády. Ta byla rozdělena na čtyři vojenské oblasti s jednotnou organizační strukturou. Každá vojenská oblast zahrnovala vždy dva armádní sbory. Velitelství 1. vojenské oblasti sídlilo v Praze a oblast byla označována jako Čechy-Sever, velitelství 2. vojenské oblasti sídlilo v Táboře, oblast byla označována jako Čechy-Jih, velitelství 3. vojenské oblasti sídlilo v Brně a jeho pravomoc zahrnovala celou zemi Moravskoslezskou, kromě části Slezska, kde operovala v podstatě samostatně 1. československá samostatná tanková brigáda s velitelstvím v Moravské Ostravě. 4. oblastí bylo Slovensko, velitelství oblasti bylo dislokováno v Bratislavě, velitelství sborů potom v Trenčíně a Banské Bystrici. Povstalecké velitelství Alex bylo zlikvidováno a jemu podřízené jednotky byly podřízeny velitelství 1. vojenské oblasti. Na stejném zasedání jmenovala vláda generálním ředitelem Českého rozhlasu Bohuslava Laštovičku, člena KSČ. Rozhlas byl nadále přímo podřízen rozhlasovému odboru Ministerstva informací. Ministr vnitra Václav Nosek na tomto zasedání informoval, že požádal sovětského velvyslance Valeriana Alexandroviče Zorina a velení Rudé armády o souhlas s vyhnáním Němců.

25/5 přešly Revoluční gardy z pravomoci Ministerstva národní obrany pod pravomoc Komise pro vnitřní národní bezpečnost Zemského národního výboru v Praze. Komise spadala pod Ministerstvo vnitra a vedl ji Josef Smrkovský.

25/5 vydal plukovník Jaroslav Selner, velitel 3. československé divize, operační rozkaz pro podřízené jednotky. 3. divize se měla přesunout do prostoru Liberec Kladsko a provést vyčištění hranice od Němců, obsadit Kladsko, zajistit klid, pořádek a majetek a poskytovat ochranu místním Čechům.

25/5 předali v Jablonci nad Nisou příslušníci německé pořádkové policie dohled nad pořádkem ve městě jednotce československé uniformované policie.

25/5 byl výnosem Ministerstva vnitra zřízen Odbor pro politické zpravodajství s krycím názvem Odbor Z. Přednostou odboru se stal plukovník Josef Bartík, jeho zástupcem byl

Zdeněk Toman. Odboru podléhaly Komise pro vnitřní národní bezpečnost, Zemský odbor bezpečnosti a Státní bezpečnost.

25/5 byl plukovník Harold Benjamin Perkins, vedoucí Středoevropské sekce SOE, jmenován po formální žádosti vlády britským chargé d'affaires v Československu.

25/5 oznámilo Ministerstvo financí, že inspektoráty a oddělení Finanční stráže se obnovují všude tam, kde sídlily do 1. září 1938.

25/5 zahájil činnost Mimořádný lidový soud v Brně. První přelíčení bylo zahájeno 8. června.

25/5 prohlásil v rozhlasu ministr informací Václav Kopecký, že „československá armáda stojí připravena k očistě pohraničí republiky od Němců a Maďarů“.

25/5 byl v Praze zatčen příslušníky sovětské rozvědky Smerš Sergej Marakujev, který byl v letech 1917 až 1918 ministrem protisovětské Donské vlády. V Československu žil od roku 1921 a založil zde Ruský institut pro zemědělské družstevnictví. Byl odvečen do SSSR, kde byl v srpnu zavražděn nebo zemřel na následky výslechů. Ve stejný den byl zatčen i ruský politik a publicista Prokopij Klimuškin. Byl odvečen do SSSR a z komunistických koncentračních táborů se vrátil do Československa v roce 1956. Zatčen byl i bývalý důstojník Ruské i československé armády Konstantin Kapnin, který byl československým občanem od roku 1923. Byl odvečen do SSSR, kde byl odsouzen k deseti letům v komunistických koncentračních táborech. O jeho dalším osudu není dodnes nic známo. Zatčen byl i Boris Janda, syn českých usídlenců na Ukrajině a lékař. Také on byl odvečen do SSSR, z komunistických koncentračních táborů se do Československa vrátil v roce 1955. Dalším zatčeným byl ukrajinský důstojník Volodymyr Pasičnyk, který ještě během roku 1945 zemřel ve věznici ve Lvově.

OD 25/5 se internační tábor ve Svatobořicích, fungující od začátku května pod velením Revolučních gard, označoval jako Zajišťovací tábor ve Svatobořicích. V táboře docházelo v první fázi jeho existence k řadě násilností, tolerovaných i místními veliteli Rudé armády. Od 1. srpna spadal tábor pod pravomoc Zemského národního výboru v Brně. Velitelem byl Jakub Svobodník, který táboru velel až do jeho formální likvidace v říjnu 1946. Internované střežil strážní oddíl Sboru národní bezpečnosti.

OD 25/5 operovala v Chebu jednotka 190 příslušníků Revolučních gard, sestavená převážně z mužů pocházejících z okolí Plzně, které velel podporučík Bohuslav Horných.

25/5 byla z internačního tábora v Moravském Krumlově vyhnána partyzány ze skupiny Dr. Josef Hybeš a lokálními ozbrojenci skupina asi 80 Němců na pochod přes Olbramovice do Rakouska. Ve stejný den se partyzáni z této skupiny pokusili v Hostěradicích před nuceně shromážděnými místními obyvateli veřejně oběsit dva místní Němce, řídícího učitele Reinholda Dostala a majitele mlýna Antona Franka. Během exekuce se přetrhl popravčí drát, a tak byli oba muži, kteří spadli na zem, zastřeleni. Pohřbeni byli až druhý den na rozkaz vojáků Rudé armády.

25/5 byl ve věznici v Úpici, údajně při pokusu o útěk, zastřelen Josef Thamm, místní vedoucí NSDAP z Bohuslavic nad Úpou.

25/5 vydal Okresní národní výbor v Mělníku směrnice pro stěhování Němců. Ti měli být až na výjimky neprodleně vystěhováni ve skupinách po 50 osobách po železnici, nákladními loděmi nebo koňskými povozy ve směru na Děčín a dále do Pirny. Na jednu osobu bylo povoleno zavazadlo o maximální váze 30 kg. Děti od šesti do dvanácti let se měly umístit do zvláštních dětských útulků na převýchovu.

25/5 vydala Slovenská národní rada nařízení, kterým se z pracovního či služebního poměru propouštěli státní zaměstnanci německé národnosti a těm, kteří byli ve výslužbě, bylo 31. května zastaveno vyplácení důchodů. Výplata důchodů byla zastavena i pozůstalým. Výjimku mohlo udělit příslušné pověřenectvo osobám, jež prokázaly aktivní antinacistické a antifašistické postoje. Dalším nařízením z tohoto dne Slovenská národní rada rozpustila všechny spolky, které nebyly uvedeny v příloze tohoto nařízení. Rozpuštěny byly prakticky všechny spolky, které neměly národní nebo slovanských charakter, nebo spolky, u nichž se dalo předpokládat, že většina jejich členů budou Němci a Maďaři.

PO 25/5 došlo na základě intervence sovětského velvyslance Valeriana Alexandroviče Zorina a po jednání vlády s velitelem Rudé armády v Praze Vasilijem Nikolajevičem Gordovem k uvolnění některých bankovních trezorů československých peněžních ústavů. Rudá armáda považovala veškerý obsah československých bankovních trezorů za válečnou kořist, vojáci je násilím otevírali a znemožňovali do nich přístup úředníkům bank. K celkovému uvolnění bankovních trezorů došlo až po komplikovaných jednáních sovětských a československých komisí.

25/5 začala na Frýdlantsku operovat skupina asi 250 ozbrojenců, označovaná jako Bojová skupina Skuteč. Skupina vznikla sloučením malých partyzánských oddílů, operujících na konci

Policejní stanici

v Praze XII.,

Sobotecká ul.

Rev.64

Obyvatele domu č. 327/4 v Praze XII., Hradecká ul. činí oznámení na p. Adolfa ~~K~~ **K o e n i g a**, který byl v tomto domě hlášený jako německo státní říšský příslušník a vzhledem k tomu, že jeho rodina již byla deportovaná byl i s dětmi viděn v domě což budí u obyvatelů domu č.327/4 veřejné pohoršení a tito si výslovně ~~=~~ přejí, aby výše jmenovaný byl zajištěn.

Radný vácen

Šimčí

Černouš

Polmarová

Červená

Vořtová

Udání obyvatel jednoho z pražských domů

okupace v okolí Skutče. Na Frýdlantsko se přesunula na rozkaz generála Karla Klapálka, vojenského velitele Hradce Králové. Jednotce velěl nadporučík Ludvík Špirk, který později zastával funkci posádkového velitele v Hejnicích. Jeho zástupcem byl rotný (uváděn i jako rotmistr) Antonín Matras. Skutečných odbojářů a partyzánů byla v jednotce jen hrstka, většinou se jednalo u muže, kteří se ozbrojili okolo 8. května. Jednotka spáchala masakry Němců v Hejnicích, Bílém Potoce a Raspenavě. Podle svědectví příslušníka této jednotky J. Benátského podepsal nadporučík Ludvík Špirk, který byl ještě během roku 1945 stíhán pro majetkovou trestnou činnost, celkem 216 rozsudků smrti. Skupina, která se dopouštěla i rozsáhlé majetkové trestné činnosti, působila v lokalitě do srpna.

25/5 inicioval předválečný komunist Václav Maxa v Suchdole nad Lužnicí takzvaný lidový soud, který odsoudil k trestu smrti čtyři údajné kolaboranty, Emila Petříka, Karla Gráfa, Marii Studničkovou a Annu Kronikovou. Přesto, že jedinými důkazy samozvaného soudu byla nepodložená obvinění ze strany osob s problematickou protektorátní minulostí, byl vynesena rozsudek trestu smrti a všichni obvinění byli popraveni. Ve stejný den předsedal Václav Maxa i takzvanému Náhlému soudu v Rapšachu, který odsoudil 26 místních náhodně vybraných obyvatel k trestu smrti. Poprava měla být vykonána o den později, ale zabránil jí kapitán Sboru národní bezpečnosti Josef Bártl, který si nechal předložit rozsudky a označil je za hromadnou vraždu. I přes odpor funkcionářů Místního národního výboru a vyhrožování smrtí se Josefu Bártlovi podařilo popravě zabránit a předat zadržované správní komisi v Třeboni. Před mimořádný lidový soud bylo postaveno pouze pět z nich, ostatní byli shledáni nevinnými.

25/5 byly České Petrovice obklíčeny jednotkou partyzánské brigády Václavík. Všichni muži od 17 do 70 let se museli shromáždit u kostela, kde zasedl samozvaný partyzánský soud. Soudu předsedali velitel partyzánů, člen místního národního výboru Josef Voksa a Josef Doleček, oba z Českých Petrovic. Nejdříve byli propuštěni Češi, poté byli Němci rozděleni do dvou skupin a na záda jim byla napsána pořadová čísla. Byli šikanováni, museli olizovat sliny partyzánů z obrazu Adolfa Hitlera, byli bití podle čísel, která měli napsaná na zádech. Řídící učitel Josef Bittner dostal ránu do hlavy, po které mu praskla lebka. Velitel partyzánů nechal Josefa Bittnera ještě rychle oběsit, než stačil zemřít na masivní poranění hlavy.

Kromě Bittnera byli oběšeni Franz Doletshek, starosta obce Josef Krtschmarsch, Adolf Pautschke, Adolf Pautschke ml., Heinrich Rind, Ferdinand Scholz a Albin Schloller.

25/5 byli v Dolních Boříkovicích ozbrojenci z partyzánské brigády Václavík zavražděni Rudolf Olbrich, Ernst Walter, Johann Weiss, Franz Skalka a Franz Walter.

OKOLO 25/5 byl v obci Damnice lokálními ozbrojenci tři dny mučen a nakonec za obcí zastřelen Viktor Wieder, u kterého našli ozbrojenci pušku. Viktor Wieder zbraň obdržel na konci války, když byl povolán do Volkssturmu.

25/5 byli v Nových Hradech zatčeni na příkaz místního velitele Rudé armády majitelé zdejšího panství Karl Buquoy a jeho syn Karl Bonaventura Buquoy. Oba přijali po záboru pohraničí německé občanství, ale protičesky nevystupovali. Byli internováni v tábore pro Němce v Českých Budějovicích. Karl Buquoy byl v roce 1947 krajským soudem osvobozen, ale v roce 1948 po obnovení retribuční byl odsouzen k třinácti letům odnětí svobody. V roce 1952 zemřel ve vězení. Karl Bonaventura Buquoy byl vyhnán do Rakouska a buquoyové panství bylo v říjnu zkonfiskováno.

25/5 bylo obnoveno vydávání periodika *Kritický měsíčník*, jehož vydavatelem byl Syndikát českých spisovatelů a šéfredaktorem Václav Černý. První číslo šestého ročníku vyšlo 27. června.

OD 25/5 DO 27/5 bylo v Novém Bydžově za cihelnou na okraji lesa na severu města zavražděno sedmdesát sedm osob. Jednalo se o válečné zajatce, mezi nimiž byli i příslušníci Waffen-SS. V dobovém tisku byla zmíněna pouze přirozená smrt šesti osob. Popravu vykonala 10. rota III. praporu pluku č. 4 československé armády pod velením kapitána Josefa Vachaty, nebo partyzánská formace Pěst, respektive její četa Vltava. V Novém Bydžově byla zřízena provizorní věznice pro osoby zatčené v Praze a na dalších místech, na kterých měla zájem NKVD. V této věznici, z níž byli vězňeni přesunováni do sovětského tábora v Racibórzi, docházelo k brutálnímu mučení, znásilňování a vraždění internovaných.

26/5

OD 26/5 spadaly na základě výnosu Ministerstva vnitra o podřízení všech dočasných ozbrojených skupin Revoluční gardy i další lokální ozbrojené skupiny, operující v pohraničí, pod

Komisi pro vnitřní národní bezpečnost při Zemském národním výboru, tedy pod Ministerstvo vnitra. V praxi se i nadále stávalo, že se jednotlivé jednotky řídily rozkazy Ministerstva národní obrany nebo postupovaly svévolně.

OD 26/5 se v Praze začalo scházet ústřední vedení Komunistické strany Československa.

NEJSPÍŠE 26/5 obsadila jednotka ozbrojenců, kterým velel kapitán Josef Vachata, Pomezní boudy. Ozbrojenci rabovali, šikanovali místní Němce a nejméně sedm jich 28. května zastřelili. Po výsleších a mučení byli zastřeleni Reinhold Bönsch, Johann Kirschlager, Josef Patzelt, Rudolf Purmann, Augustin Ruse, Hermann Purmann, kterému bylo sedmáct let, a jeden neznámý mladík. Ozbrojenci dokonce ostřelovali automobil se členy národního výboru z Trutnova, kteří na místo přijeli prověřit situaci, a zajali osádku místní četnické stanice. Nakonec byla většina příslušníků této samozvané ozbrojené formace zatčena.

26/5 došlo v Kadani na náměstí k popravě, při které byli zabiti Edwin Guba st., Edwin Guba ml. a Edward Schwebel, všichni z Hůrky. Údajně ukrývali zbraně a dva z nich byli příslušníky SS. Odpoledne došlo k další popravě, při které byli zabiti Gustav Prager, Adolf Franz, Karl Bartel, Anton Reichenauer, Herbert Stefan, Josef Wilomica, Julius Rödel. Podle místní vyhlášky byli všichni členy SS a vyvíjeli nepřátelskou činnost. Do 18. června bylo v Kadani na různých místech zastřeleno nejméně 73 osob.

26/5 navštívil básník Vítězslav Nezval kasárny partyzánské brigády Václavík v Těchoníně.

26/5 zavraždili v Tocově dva bývalí členové NSDAP Falke a Peter z Kadaně při domovní prohlídce člena dobrovolné místní policie Hoffmanna, místního Němce a antinacistu. Jeho bratra těžce zranili a uprchli.

26/5 byl v Praze zatčen příslušníky sovětské rozvědky Smerš ruský politik a čelný představitel eserského exilu Ivan Něstěrov. Byl odvečen do SSSR a z komunistických koncentračních táborů se vrátil v roce 1955. Na Kladně byl sovětskými zpravodajci zatčen spisovatel a novinář Viktor Bělyj. Byl odvečen do SSSR a po propuštění z komunistických koncentračních táborů žil dál v Sovětském svazu.

26/5 požádali volynští Češi, kteří přišli do Československa s 1. československým armádním sborem a byli usídleni na

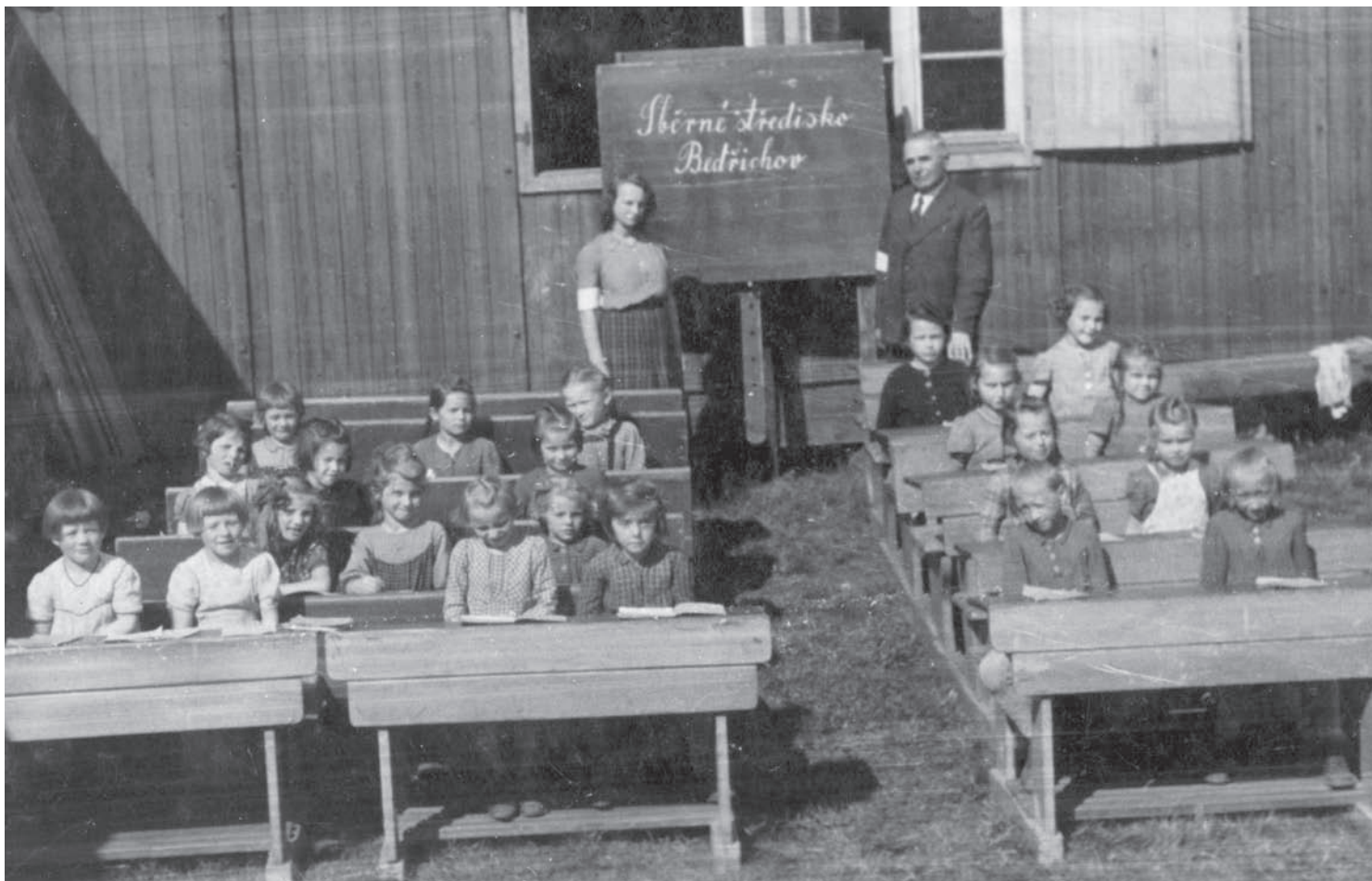
Podbořansku a Žatecku, Ministerstvo sociální péče, aby bylo co nejdříve povoleno reemigrovat do Československa celé volynské menšiny ze Sovětského svazu.

26/5 přijely do Postoloprť tři armádní jednotky, které měly za úkol připravit město pro zřízení velitelství 1. československé divize, prověřit veškeré obyvatelstvo a zlomit jakýkoliv odpor. První jednotce velel kapitán Vojtěch Černý, veterán východní fronty, vyznamenaný čtyřmi Československými válečnými kříži, druhé jednotce velel nadporučík Jan Zicha a třetí poručík a příslušník Obranného zpravodajství Ján Čubka, který během války bojoval na východní frontě v řadách armády Slovenské republiky. Všichni tito velitelé se v dalších dnech podíleli na týrání a vraždění místních Němců.

OD 26/5 bylo v Bedřichově u Jihlavy (dnes část Jihlavy) zřízeno sběrné středisko pro Němce. Středisko se nacházelo po obou stranách silnice z Jihlavy do Prahy a bylo rozděleno na čtyři samostatné tábory, označené A1, A2, B (ten fungoval jako táborová nemocnice) a C. Celková kapacita byla 800 osob. Tábor spravoval Místní národní výbor Bedřichov, od 27. srpna do 31. prosince vyšetřovací komise Okresního národního výboru Havlíčkův Brod a od 1. ledna 1946 přímo Okresní národní výbor Havlíčkův Brod. Velitelem střediska byl Josef Sojka. Ve stejný den byl uveden do provozu další jihlavský tábor v Horním Kosově (dnes část Jihlavy). Internované střežili na počátku existence tábora vojáci Rudé armády, které během léta vystřídali českoslovenští vojáci.

Vítězslav Nezval v Těchoníně

Provizorní škola ve sběrném táboře Bedřichov

Od 30. května do 3. července zde zemřelo na nemoci a v důsledku sebevražd čtrnáct osob.

26/5 se museli v Neratově na rozkaz příslušníků partyzánské brigády Václavík všichni muži shromáždit na návsi, kdo byl v NSDAP, dostal 20 až 25 ran, kdo u Volkssturmu, dostal pět ran. Starosta Hermann byl ozbrojenci utlučen. Partyzáni během obsazení obce znásilňovali místní ženy a rabovali ve staveních.

26/5 se v Židlochovicích oběsili němečtí manželé Josef a Anna Pacasovi. K sebevraždě je vedlo brutální zacházení s internovanými Němci v místním internačním táboře. Němci zde byli příslušníky lokální Stráže národní bezpečnosti nuceni především ke vzájemným pěstním soubojům. Táboru, ve kterém

byli soustředěni Němci nejen z Židlochovic, ale také z Rajhradu, Vojkovic a Medlova, velel Vavřín Klobása.

26/5 opustil Slovensko první transport Maďarů, určených k odsunu. Jednalo se většinou o osoby, které přišly na Slovensko po Vídeňské arbitráži. Do konce června bylo do Maďarska odsunuto více než 30 000 osob.

26/5 vydala Slovenská národní rada nařízení o zestátnění majetku škol. Ke stejnému dni bylo nařízením Školského inspektorátu zastaveno vyučování v maďarštině a maďarské menšinové školy byly rozpuštěny. Ve stejný den jednala Slovenská národní rada o memorandu Ukrajinců žijících na Slovensku, které vydala Ukrajinská národní rada v Prešově.

Průkaz č. 1. str. 1.

Tato podobenka představuje:

Sojka Josef
jméno a příjmení

naroz.: *27. 4. 1904* v *Jihlavě*

byl: *Bedřichov* okres: *Havlíčkův Brod*
jako *...*

Velitel tábora

Vložka k průkazu č. 1. str. 2.

Právo držení a nošení vapsaných zbraní:

1 opak. pistole za. karab. č. 10105 ráže 6,35 mm, kal. 18cm
~~pistoletová zbraň č. 10105 ráže 6,35 mm, kal. 18cm~~

1 opak. pistole česká zbranářská ráže 7,65 mm kal. delky
 č. S21 028

i mimo službu a okruh tábora je povoleno Otr. národním
 výborem v Havlíčkově Brodě (zbrojní pas) č. 7/114 - 1946
 ze dne 19. května 1946

Právo evičení, střelby a jakéhokoli použití tábora úředně
 přidělených vojenských střelných zbraní je vázáno přísluš-
 nými bezpečnostními, policajními a služebními předpisy.
 — Nošení a úschova úředně přidělených zbraní vojen-
 původu mimo okruh tábora je vázána písemným
 rozkazem velitelství tábora.

Rošení stajakroje SNB (dle služeb. řádu odst. 1.)
 nařízeno výnosem Ministerstva vnitra ze
 dne 16. 4. 1946 č. 1627 - 16/4 - 46 - 12 - Vp/3.

Záznam změn (jen úřední zápisy):

Přijetí velitelství tábora: dne 2. VII. 1945
 Prac. a sběr. tábor
 Bedřichov u Jihlavy

Změna názvu a podstaty tábora
 Internacní tábor Bedřichov
 Bedřichov dne 16. září 1945 *Sojka*

Změna a rozšíření tábora.
 Bedřichov, dne 1. prosince 1945
 Velitelství
 sběrného střediska
 Bedřichov, okr. Havl. Brod. *Sojka*

Jako sběr. tábor
1945, vzhledem k blízkosti přese-
í do Slováck

OSOBNÍ PRŮKAZKA
 PRO
 UBYTOVACÍ A PRACOVNÍ
 TÁBOR V BEDŘICHOVĚ

Velitel tábora

Sběrné středisko
 Bedřichov, Havl. Brod

Sojka Josef
 vlastnoruční podpis majitele.

Průkaz velitele sběrného střediska Bedřichov Josefa Sojky

26/5 začal v Liberci vycházet deník *Stráž severu*, s podtitulem *list Národní fronty v českém pohraničí*. List založil sociálnědemokratický poslanec Josef Veverka, který deník na jaře 1946 prohlásil za krajský deník Československé sociální demokracie. V Praze vyšlo první číslo deníku *Mladé proudy*, vydávaného mládeží národních socialistů. Šéfredaktorem byl František Klátil. O den později bylo vydávání tohoto deníku ministrem informací Václavem Kopeckým zakázáno.

26/5 začalo hrát činoherní představení České divadlo v Olomouci. Ředitelem divadla byl Julius Lébl, dramaturgem Václav Renč.

V NOCI Z 26/5 NA 27/5 byli v budově soudu v Postoloprtech zavražděni příslušníky Obranného zpravodajství a vojáky první Němci.

27/5

27/5 byly vyhláškou Ministerstva národní obrany povolány do služby v armádě ročníky mužstva narozené v letech 1933 až 1937 a ročníky záložních důstojníků narozené v letech 1928 až 1935.

27/5 se v Praze na Slovanském ostrově konal manifestační Majáles pracujících a studujících mládeže, kterého se účastnilo asi 40 000 osob. Hlavním organizátorem akce byli mladí národní socialisté.

27/5 obklíčila partyzánská jednotka Pěst kasárna II. polního praporu pluku Revolučních gard 1 v Březně u Chomutova a dožadovala se prohlídky objektu, v němž předpokládala uskladněné cennosti, zabavené Němcům. Velitel objektu Josef Štverák provedl prohlídku mužstva, ale žádné cennosti nebyly u gardistů nalezeny. Ve stejný den hlásil velitel četnického oddílu v Mostě Hlavnímu velitelství SNB, že partyzáni z jednotky Pěst pod velením Jaroslava Dubského provádějí ve městě neoprávněné domovní prohlídky a zabavené cennosti si ponechávají.

27/5 bylo internováno v kasárnách v Postoloprtech několik stovek Němců z širokého okolí. Internováni byli jak místní nacisté, funkcionáři NSDAP a dalších nacistických organizací, tak civilní osoby. Internované týrali a vraždili, pachatelé byli vojáci a ozbrojenci Obranného zpravodajství pod velením poručíka Jána Čubky, Jana Zíchy a Vojtěcha Černého.

27/5 odeslal plukovník Vladimír Hobza Ministerstvu národní obrany telegram, v němž deklaroval připravenost svých jednotek, složených jak z příslušníků armády, tak z lokálních ozbrojenců, k vyhánění Němců z oblasti jižních Čech a Vitorazska. V telegramu se odvolával na rozkazy Místního i Okresního národního výboru v Jindřichově Hradci. Podle Hobzy měla být okamžitě vyhnána třetina místních Němců. O den později obdržel souhlasný telegram od náčelníka Hlavního štábu Ministerstva národní obrany brigádního generála Bohumila Bočka. Podle tohoto telegramu měl Hobza při vyhánění postupovat v souladu s národními výbory a ponechávat v republice potřebné pracovní síly.

27/5 vyvrcholilo v Medlově vraždou tří místních Němců, nařčených neprávem ze spolupráce s Gestapem, řádní lokálních ozbrojenců, vedených Matyášem Tajmarem. Tajmar spáchal několik dalších vražd, během výslechů zadržené osoby mučil a nutil k pohlavnímu styku. Jednalo se o sexuálního devianta, který o sobě tvrdil, že pracuje pro tajné služby Sovětského svazu a že se během okupace podílel na atentátu na Adolfa Hitlera.

27/5 byl v Praze zatčen příslušníky sovětské rozvědky Smerš ukrajinský diplomat, básník a překladatel Maxym Slavinsky. Byl odvezen do SSSR, kde byl ještě během roku 1945 zavražděn. Jako datum zatčení se uvádí i 8. červenec.

27/5 bylo u Dobroučova napadeno a zmláceno vojáky Rumunské armády pět českých ozbrojenců, přestože byli označeni rukávovými páskami a Národním výborem vybaveni legitimacemi, povolujícími nošení zbraně.

27/5 potlačily ve Světlé na Bruntálsku jednotky československé a Rudé armády řádění skupiny ozbrojených a opilých vojáků Rudé armády a civilistů.

27/5 byl v hájovně Koda na Berounsku zavražděn opilými vojáky Rudé armády hajný Bohumil Žíhla, který se vojákům, připravujícím se hájovnu vykrást a ohrožujícím jeho rodinu, postavil se zbraní v ruce.

27/5 se v Praze konalo za přítomnosti Edvarda Beneše představení opery *Libuše* Bedřicha Smetany, které bylo slavnostním znovuotevřením Národního divadla. Jednalo se o první divadelní premiéru Národního divadla po okupaci, kterou se funkce šéfa opery Národního divadla ujal hudební skladatel Otakar Jeremiáš. Ve stejný den zahájila činnost činohra Národního divadla v Brně hrou Jiřího Mahena *Jánošík*.

Vyhláška.

Nařizují, aby dnes všechny osoby ženského pohlaví, české a německé národnosti, bez rozdílu stáří a děti hlásily se ihned po vyhlášení tohoto rozkazu v bývalých „SS“ Kasárnách na Trnovanské silnici.

Osoby německé národnosti vezmou s sebou:

- 1.) zavazadla a nejužitnějšími cestovními potřebami ve váze 25 kg na osobu včetně přikrývky a jídelních potřeb.
- 2.) potraviny na 3 dny.
- 3.) Všechny osobní průkazy.
- 4.) Klíče bytů a domů svázané ve svazku a označené číslem domu a bytu.
- 5.) Všechny cenné věci, peníze, vkladní knížky, cenné papíry a drahé skvosty s připojeným seznamem.

Toto opatření se provádí pro přesnou evidenci osob německé národnosti a jejich rozdělení do pracovního nasazení. Zatajení jakýchkoliv uvedených hodnot nebo neuposlechnutí tohoto rozkazu se trestá smrtí.

Národní Výbor.

Kundmachung.

Es wird angeordnet, daß sich heute alle Personen weiblichen Geschlechtes, tschechischer und deutscher Nationalität ohne Unterschied des Alters und Kinder sofort nach Veröffentlichung dieser Kundmachung in der ehemaligen „SS“ Kaserne in der Trnovanerstraße in Saaz zu melden haben.

Personen, deutscher Nationalität haben mitzubringen:

- 1.) Gepäck mit dem allernotwendigsten Reisebedarf im Höchstgewichte von 25 kg je Person einschließlich Decken und EBbedarf.
- 2.) Lebensmittel für 3 Tage.
- 3.) Alle Personalausweise.
- 4.) Wohnungsschlüssel in einem Bund, der mit der Hausnummer und der Wohnung bezeichnet ist.
- 5.) Alle Wertsachen, Geld, Eulagebücher, Wertpapiere und kostbaren Schmuck mit einem genauen Verzeichnis dieser Gegenstände.

Diese Vorkehrungen werden zur Durchführung einer genauen Evidenz aller Personen deutscher Nationalität und ihrer Einteilung zum Arbeits-einsatz durchgeführt.

Die Verheimlichung irgend einer der angeführten Wertsachen oder die Nichtbefolgung dieser Anordnung wird mit dem Tode bestraft.

Národní Výbor.

27/5 odešel dobrovolně ze života skokem do Vltavy historik Josef Šusta. Jeho tělo bylo nalezeno až 31. května na jezu v Roztokách. Den před sebevraždou napsal Šusta Zdeňku Nejedlému dopis, v němž ospravedlňoval svoje protektorátní působení, omlouval se za selhání a prosil Nejedlého, aby chránil jeho rodinu a vědecké dílo.

27/5 byla obnovena Židovská obec v Praze.

27/5 vyšel v periodiku *Stráž severu* článek, jenž vyzval Němce, kteří se přistěhovali do Liberce po 28. září 1938, aby město do 24 hodin opustili se zavazadlem o maximální váze 30 kg. V článku se objevila i výhrůžka, že Němci, kteří město neopustí, se vystavují nebezpečí hrdelního trestu. Na tuto výzvu bezprostředně reagovalo asi 2 000 Němců, do konce května opustilo Liberec asi 8 000 původně říšských Němců.

NEJSPÍŠE 27/5 bylo v internačním táboře I v Hranicích v Motošíně několik hodin mučeno bez řádného vyšetření pět mužů hovořících nezjištěným slovanským jazykem. Vedení tábora bez dalších důkazů konstatovalo, že se jedná o Chorvaty, příslušníky SS, a muže nechalo zastřelit. V táboře, který fungoval asi od 8. května, docházelo k násilnostem v podstatě nepřetržitě. Internované střežili muži v civilním oděvu, vyzbrojeni důtkami, biči a železnými tyčemi. Hlavní podíl na násilnostech měli za okupace vězněný knihkupec Vladimír Bouda a správce tábora František Bögl, který byl během okupace devětkrát soudně trestán za různé majetkové přestupky. Internovaní Němci byli mláceni, dokud neupadli na zem, a tam byli dále kopáni. Někteří byli přivazováni na lavici a mláceni důtkami do bezvědomí. Další byli donuceni se sami oběsit na šibenici s nápisem „k volnému použití“. V táboře docházelo i ke znásilňování žen strážemi a také k jejich poskytování za stejným účelem vojákům Rudé armády, většinou výměnou za alkohol. Během května a června zde zemřelo nebo bylo zavražděno okolo 250 osob.

27/5 se ve Slaném konala velká slavnost jako pocta Rudé armádě. Za vládu se slavnosti účastnil ministr výživy Václav Majer, dále například komunistická poslankyně Anežka Hodynová-Spurná.

27/5 a 28/5 odjely z Plzně do Bavorska dva transporty místních Němců po 1 000 osobách, spoluorganizované americkou

Jedna z mnoha vyhlášek regulujících život Němců

←

armádou. Transporty pokračovaly až do 31. května, celkem bylo vyhnáno z Plzně minimálně 5 000 osob.

28/5

28/5 se v Praze na Pražském hradě konala za účasti Edvarda Beneše, Ludvíka Svobody, Václava Noska a primátora Václava Vacka slavnostní přehlídka Revolučních gard a bojovníků Pražského povstání. Původně měl vést přehlídku předseda vojenské komise České národní rady Jaromír Nechanský, ale na nátlak komunistů ji vedli generál Karel Kutlvašr a major Oldřich Kryštof, který zastupoval Ústřední radu odborů, jejíž podíl na Pražském povstání byl zcela marginální. Ve stejný den byl Karel Kutlvašr na nátlak sovětského velvyslance Valeriana Alexandroviče Zorina přeložen z Prahy do Brna.

28/5 proběhl nábor do Pohotovostního pluku 1 Národní bezpečnosti, označovaného i jako Útvar 9600. Příslušníky se stali především bývalí partyzáni, často ovšem lidé, kteří se prohlásili partyzány 8. května, nebo příslušníci Revolučních gard. Z 8 000 zájemců bylo přijato 1 600 osob. V drtivé většině se jednalo o členy či sympatizanty Komunistické strany Československa.

28/5 proběhlo jednání mezi představiteli Ministerstva výživy a Rudé armády. Na základě tohoto jednání předala Rudá armáda k zásobování obyvatelstva československé straně asi 17 000 tun obilí, téměř 1 000 tun soli a cukru, především pro zásobování velkých aglomerací, Prahy, Brna a Ostravy.

28/5 byl zvolen přípravný výbor Jednotného svazu českých zemědělců, jehož předsedou se stal Václav Mikuláš.

28/5 zahájil činnost přípravný výbor Svazu osvobozených politických vězňů. Vydal programové prohlášení a o zahájení činnosti svazu informoval telegramem Edvarda Beneše. Členem svazu se mohl stát každý občan Československa, který byl nacisty z politických či odbojových důvodů vězněn nebo který se alespoň tři měsíce účastnil boje proti nacismu. Podmínkou přijetí bylo dobré chování ke spoluvězňům a věrnost Československu. Členy se mohli stát i pozůstalí, po každé oběti ale pouze jeden člen rodiny. Členy svazu mohly být pouze osoby české a slovenské národnosti, předem tedy byli vyloučeni němečtí antinacisté nebo Židé. Předsedou přípravného výboru byl Viliam Široký.